

Soovitavad tegevused aprillis (Antu Rohtla. Kalender mesinikule 2020.)

Aprill on mesinikule väga töörohke kuu. Kui märtsis ei olnud võimalik perede kiirläbivaatust teha, siis on see vaja läbi viia aprillikuu algul. Kiirläbivaatuse esmane eesmärk on söödavarude ja pere tugevuse ja ema olemasolu hindamine. Kiirläbivaatuse käigus eemaldatakse pesast tühjad, mesilastega katmata, rikutud, hallitanud suuraga ja võimalusel ka roojaplekkidega kärjed. Nõrkadel peredel võib ka kärjetänavad kitsendada 8 mm-le. Pesad kaetakse soojalt. Viiakse läbi esimene varroalesta monitooring. Selleks kasutatakse kas võrkpõhja (korpustarudel) või asetatakse raamide alla 1-2 ööpäevaks valge, õliga määritud joonestuspaber. Kui ööpäevas langeb alla 1-2 lesta, võib piirduda mõne "pehmema" lestatõrje vahendi kasutamisega (BeeVital HiveClean). Varakevadine 1-2-kordne lestatõrje piirab ületalvitunud lestade populatsiooni ja seega lestade arvukuse järsku suurenemist kogu suve jooksul. Võib kasutada ka oblikhappe lahuse tilgutamist.

Teiseks olulisemaks tööks on taru põhjade vahetamine või nende puhastamine.

Kui tarudel on vahetatavad põhjad, siis saab nende vahetamist teha ka suhteliselt jaheda ilmaga (piisab mõnest plusskraadist). Kui põhjade vahetamise ajal on välisõhu temperatuur +5 °C ümber, on põhi mesilastest praktiliselt puhas ja seda saab kohe asuda tarulangetisest puhastama. Puidust tarupõhjadelt eemaldatakse tarulangetis, need kraabitakse konkspeitliga puhtaks ja põletatakse leeklambiga üle. Plastist ja muust materjalist valmistatud tarupõhjade puhul aga tuleb valida meetod, mis suhteliselt vähe kahjustab materjali, millest põhi on valmistatud (pesemine, desinfitseerimine jne). Lamavtarudes on põhjade puhastamine mõnevõrra tülikam ja selle saab ette võtta siis, kui välisõhu temperatuur on tõusnud +10...+12 °C. Lamavtarudes nihutatakse pere koos raamidega taru ühte otsa ja puhastatakse esmalt mesilastest vabaks jäänud pool, siis nihutatakse raamid puhastatud taruossa ja puhastatakse taru pesaruumi teine pool. Tõhusam ja vähemtülikas on perede kohene tõstmine puhastesse desinfitseeritud tarudesse. Põhjade puhastamine või vahetamine annab perede arengule suurema hoo, ja mida varem seda tehakse, seda kiiremini hakkavad pered arenema.

Kolmandaks oluliseks teguriks perede kevadisele arengule on söödavarud

Kui söödavaru on ebapiisav (alla 6 kg), hakkavad mesilased ema munemist piirama. Kui puuduvad söödaga varukärjed, võib kasutada valgusööda lisandiga kandit või valmistada täiendussöötamiseks suhkrusiirup vahekorras üks liiter vett 1 kg suhkruga. Kevadise täiendussöötamise muudab keerukamaks asjaolu, et ööd on veel külmad, mistõttu suuri ja pesa külgedele asetatavaid raamsöödanõusid ei ole otstarbekas kasutada, sest nendes jahtub sööt kiiresti ja jahtunud sööta mesilased enam võtta ei taha. Samas jällegi ergutab vedel sööt pere arengut enam kui tahke sööt või pesa peale asetatud kandi.

Kevadel, märtsis--aprillis, kui pered on juba aktiveerunud, hakkavad nad tarvitama ka rohkem süsivesikuterikast sööta ja suira, mis omakorda kutsub esile suurema veetarbe. Nii vajab pere, kus on umbes 6 raami hauet, nädalas ligi 2 liitrit vett, seega 300 ml päevas. Sellise veekoguse tarruootmiseks peavad mesilased tegema päevas vähemalt 7000-7500 väljalendu. Kui välisõhu temperatuur on alla +8 °C, ei pöördu ligi pooled vee järele lennanud mesilastest tarru tagasi.

Aegade jooksul on konstrueeritud väga mitmesuguseid mesilaste jootjaid, kuid põhiolemus on see, et vesi soojeneb jootjas päikese käes ega jahtuks kiiresti maha. Kõige parem on, kui mesilaste joogivesi oleks 18-20 °C soe. Kevadisele joogiveele lisatakse vähesel määral kaaliumpermanganaati (vesi peab olema vaevumärgatavalt roosakas), et pidurdada *Nosema eoste* arengut.

Mesilaste mineraalainete (soola) vajaduse rahuldamiseks asetatakse jootmislaua alumisele kolmandikule kotike seguga, mis koosneb 2 osast pestud liivast ja ühest osast jämedast soolast. Aprillikuu on perede areng hoogne ja pesad vajavad laiendamist. Esimesed laiendamised viiakse läbi ülesehitatud kärgedega, kusjuures need asetatakse viimase haudmeraami ja söödakärje (kattekärje) vahele. Aprillikuu hakkavad õitsema ka mitmed head kevadised korjetaimed nagu punapaju ja raagremmelgas, mis annavad perede arengule sisse suure hoo. Ilusate ilmade korral võib pajudelt saada ka produktiivkorjet. Piirkondades, kus on palju pajusid, tasub mõelda ka koorimismagasinide kasutamisele.

Aprillikuu lõpupoole võivad mõned pered ka sülemleda. See ei ole tavaliselt loomulik sülemlamine, vaid on tihti vaigse emadevahetuse tagajärg, sest mesilased vahetavad esimesel võimalusel välja ema, kes on talvel põdenud noseematoosi. Aprillikuus on keskmised ja tugevad pered sedavõrd arenenud, et nendele võib anda juurde uue korpuse. Tavaliselt soovitatakse uus korpus asetada pesakorpuse peale ja korpused hiljem ringi vahetada. Sama edukalt võib uue korpuse asetada ka talvise pesakorpuse alla. Kui loodus on piisavalt kiire arenguga ja aprillis hakkab õitsema harilik vaher, võib pesade laiendamiseks kasutada ka kärjepõhja.